

בדיקות שומן הנן "עסק" לא כל כך פשוט

בית חרושת הקונה חלב מן החקלאים, יבדקו את אחוז השומן בחלב פעמיים בחודש, ויש אף העושים זאת פעמיים בשבוע. דוגמה מן החלב נלקחת מדי יום ביומו והיא נבדקת במעורב עם שאר 14 הדוגמאות של מחצית החודש. התוצאה החדשה מחושבת לפי תוצאות הבדיקה של דוגמאות מעורבות כאלו.

מאידך, הבדיקה החדשה הרשמית מתבססת על דוגמה הנלקחת מכל החלב שיוצר באותו משק משך יום אחד בלבד. במידה שהמדובר הוא בתקופה של 15 יום, הרי שתוצאות הבדיקה של המחלבה הנן היותר מדויקות, אולם בכך עדיין לא הסתיים הסיפור.

רבים הם הגורמים המשתנים. ההסבר המידיק לתופעת ההפרש ימצא בפרה עצמה. הפרות

אם תוצאותיהן של בדיקות השומן הרשמיות אינן תואמות את אלו של המחלבה ואם הדבר מפתיע, קרא מאמר זה.

האם תוצאות בדיקת השומן הרשמית צריכות להיות גבוהות או נמוכות מאלו של המחלבה? ואם אמנם מתגלה הבדל בין שתי הבדיקות, איזו מהן היא הנכונה?

יתכן ופרותיך הן האחראיות להפרשינו. מה אומר למשל מנהל אגודת מגדלי חבקר בוויסקונסין בנידון זה? "רבים האכרים בוויסקונסין הסבורים כי על תוצאות הבדיקה הרשמית להיות זהות עם אלו של המחלבה נאותה התקופה. רבות הסיבות לכך שיימצא הפרש בין שתי הבדיקות".

"כל מחלבה שהיא, בית חרושת לגבינה או

כפי שמסופר מדי פעם בעתונות מקצועית. אפילו נוותר על חיטוי הגביעים בין פרה לפרה ונזירים את החלב ישירות בעזרת אינדיקטור, ללא העברה דרך הצנצנות, לא נעלה את ההספק מעל ל-50 פרה לעובד בשעה.

על היתרונות שב"שדרת הדג" אחוזור גם אני בקצרה: העמידה הצפופה של הפרות מצמצמת את ה"הליכות" בתעלת החולב, הגישה לעטינים נוחה יותר, העבודה מבוצעת ברציפות וללא הפירות. במקרה שבמחזור של 12 הפרות מצויה "פרה קשה", המאריכה את חליבתה, קיימת אפשרות של תימרון ע"י הרכבת יחידות חליבה אחרות, שבשכנות עם ה"מקרה הקשה" וכך מתאפשרת גמירת הקבוצה כולה.

ניקוי בית החליבה הוא פשוט יותר ומהיר, אין מחיצות בין העמדות. החשש שתעלת החולב תיהפך ל"תעלת זבל" נתבדה; הגללים נופלים בעמדת הפרה.

בסיכום אוכל לאמור שלעת עתה אין באפשרותי להגיד ברורות בשאלת בית-חליבה זה. נדמה לי שיש להיזהר ולא להיחפז בתיכנון דגמים חדשים של בית-חליבה מטיפוס "שדרת הדג".

עין-הנציב, מארס 1959. שמואל ריין (פמו)

בשנה האחרונה צעדנו צעד נוסף בקידום העבודה על ידי הקמת בית-החליבה המודרני ביותר מטיפוס "שדרת הדג". אמנם, נכתב כבר הרבה על טיפוס זה של בית-חליבה, ולא תמיד לשבח; אך אנסה גם אני להעלות מעל דפי "משק הבקר והחלב" את התרשמויותי הראשונות לאחר הפעלת בית-חליבה זה.

בבית החליבה שלנו 6 עמדות מכל צד ובס"ה — 12. העבודה מבוצעת לעת-עתה ע"י שני אנשים (בוקר ועוזר), כי הפרות טרם הסתגלו ל"משטר" החדש.

סדרי העבודה הם: מכינים 3 פרות ומרכיבים את הגביעים; עוברים להכנת 3 פרות נוספות שבאותה שורה ומרכיבים גם על אלה את המכור נות. אחרי זה — עיסוי הגמירה והורדת הגביעים מהפרות שחליבתן נורמאלית (2-3 דקות). באור תו זמן מכין העוזר את הפרה שממול ה"גומרת". זהו בערך המצב כיום, ואין באפשרותי לציין לעת-עתה "הספקי עבודה", היוצאים מגדר הרגיל. ביחד עם העוזר, שתפקידו הוא ל"גרש" את הפרות ולעזור ב"הכנתן", מצליח העובד לסיים חליבת 40 פרות בשעה אחת. לאחר הניסיון שריכזנו, אמנם מועט, איני יכול לתאר לעצמי שאמנם יצליח עובד אחד לחלוב 100 פרות בשעה.

דות החום של האויר יש לצפות לשינויים בריכוז השומן.

התרגשות שנגרמה לפרות על ידי כלבים נובחים, פטמות כואבות או הכאות בעת החליבה מביאה לידי עצירת החלב. הדבר מביא לידי תגובה נמוכה יותר ואף לריכוז נמוך יותר של השומן בחלב.

הבודק הרשמי אינו בודק תמיד בדיוק את החלב המוכא למחלבה, למרות שהוא לוקח דוגמאות מחלבה של כל פרה ופרה. חלק מן החלב עלול להישפך, יועבר לשימוש בבית או ישמש להשקיית עגלות.

שגיאות בקביעת אחוז השומן הן אפשריות הן במחלבה והן בבדיקה הרשמית, אולם הסיי כויים לכך הנם מעטים. מרבית השינויים נגרמים על ידי תנודות יומיות באחוז השומן של חלב הפרות הבודדות.

על הבודק להיוועץ במדריך האזורי על מנת להפחית ככל האפשר את התנודות באחוז השומן שבחלב.

עם זאת צריך הבודק לזכור כי הוא מבצע את הבדיקות הרשמיות לא על מנת לבדוק מידת מהימנותן של בדיקות המחלבה אלא על מנת לגלות בעדרו את הפרות הגורעות שיש לסלקן. אם בכל זאת רוצה אתה לערוך השוואה בין שני סוגי הבדיקות, ערוך אותה משך שנה תמימה וראה אם אמנם ההפרשים לגבי השנה כולה הנם כה גדולים בין שתי הבדיקות.

תורגם מ"פארמרס דייג'סט",
אוקטובר, 1958

נבדלות ביניהן בהרכב מנת מזון הנאכלת על ידן, ממש כשם שהרכב המזונות הנאכל על ידי בני אדם שונים שונה הוא, בהתאם לתיאבונם ולטיב סוגי המזון השונים.

כל שינוי שהוא בהזנה או בטיפול עשוי להרציא את הפרה מגדרה. לגורמים אלה נודעת חשיבות מרובה לגבי תנודות בהרכב החלב מחליבה אחת למשנה ומיום ליום.

במקרים מועטים יקרה כי רווח הזמן בין חליבות הגו גדול מן הרגיל ביום הבדיקה הרשמי. התוצאה תהיה כמות גדולה יותר של חלב אך ריכוז שומן נמוך יותר. כמו כן יש לצפות לכך שביום בדיקה רשמית תיחלבה הפרות ביתר יסודיות מן הרגיל, ממש עד הטיפה האחר רוגה. לעתים קרובות יקרה שדוחים את ייבושה של פרה זו או אחרת עד לאחר יום הבדיקה הרשמית. חלבן של פרות שאך זה המליטו אינו נכלל בבדיקה הרשמית, במידה וביקורו של הבודק חל בטרם מלאו שבעה ימים לאחר ההמלטה.

כאשר פרות מאבדות את תיאבונן עקב מחלה, מושפעים על ידי כך תגובת החלב ואחוז השומן. פרות שנתקפו על ידי קדחת החלב נוטות להגיב חלב שמן מן הרגיל בשלבי המחלה הראשונים בעוד שלאחר החלמתן נופל אחוז השומן בחלבן מן הרגיל.

לטמפרטורה נודעת השפעה על תוצאות הבדיקה. לטמפרטורה השפעה ישירה על אחוז השומן שבחלב. לאחר שינויים פתאומיים במי-

לקט מן הספרות המקצועית

תגובותיהן של פרות בשר מיניקות

כמות החלב שהוולד יונק מאמו נתונה לעתים לאומדנים שונים. תוצאות של מחקרים חדשים בנושא זה נמסרו ע"י צוות חוקרים מטאגנאניקה (אפריקה). המחקרים נעשו בפרות מגזע ברהמה, שהוחזקו בתנאי הונה רגילים, טובים למדי. הפרות לא נחלבו כלל וכל החלב היה מיועד לולדות היונקים. וולדות שינקו פעמיים ביממה הוציאו מעטיני אמותיהם 720 ליטר חלב; וולדות שינקו שלוש פעמים הוציאו 970 ליטר חלב. כל הולדות נשקלו ותוצאות השקילות היו מעניינות ביותר:

קבוצת הולדות הראשונה (2 יניקות) הוסיפה בתקופת היניקה בממוצע יומי 330 גרם; לעומתה הוסיפה הקבוצה השניה (3 יניקות) 600 גרם ביום.

קבוצת פרות שלישית נחלבה פעמיים ביום ובמקום החליבה השלישית ניתן לולדות לינוק פעם אחת בלבד ביממה. כמות החלב שנחלבה הסתכמה ב-250 ליטר והכמות שהוולדות ינקו הגיעה ל-600 ליטר. תוספת המשקל בקבוצה זאת הייתה 420 גרם בממוצע יומי.